

בתי המשפט

008811/04 א		בית משפט השלום ירושלים		
09/11/2009	תאריך:		כב' השופטת אביב מלכה	בפני:

בעניין: 1. אבו סנינה _____

2. אבו סנינה _____

3. עבד _____

4. ג'אלאל _____

5. אבו סנינה _____

6. אבו סנינה _____

7. אבו סנינה _____

8. האשם _____

התובעים

קופטי מאזן

ע"י ב"כ עו"ד

נגד

1. מדינת ישראל

2. צבא הגנה לישראל

הנתבעים

פרקליטות מחוז ת"א - אזרחי

ע"י ב"כ עו"ד

פסק דין

התובעים, בני משפחה מורחבת אחת, המתגוררים בארבעה בניינים סמוכים זה לזה. אין מחלוקת כי בחודש אובטובר 2001 השתלטו כוחות צה"ל על הבניינים והחזיקו בהם 10 ימים, מיום 5.10.01 ועד ליום 15.10.01 (סעיף 1 לסיכומי התביעה). התובעים תובעים פיצוי בשל כך, ותביעתם היא בשני ראשים: בגין הנזקים שנגרמו לדירות על תכולתן ובגין כספים וחפצי ערך שנגנבו, לטענתם.

הנתבעת מתגוננת בטענה כי השתלטות כוחות צה"ל על הבניינים היתה במסגרת פעילות צבאית המוגנת על ידי הדין. טענה זו מתפצלת לשניים – ראשית, הפטור שניתן למדינה לפי סעיף 5 לחוק [הנזקים האזרחיים](#) (אחריות המדינה) תשי"ב-1952 (להלן: "חוק אחריות המדינה") (סעיפים 163 ואילך לסיכומי ההגנה). שנית, הפטור הקיים למדינה בגין פעולותיה בתור מדינה מחוץ לגבולות [המדינה](#) ("ACT OT STATE"), פעולות שאינן שפיטות (סעיף 205 ואילך לסיכומיה).

לחילופין, הנתבעת טוענת כי יש לדחות את טענות התובעים, כיוון שגירסתם נתגלתה כבלתי אמינה.

בטרם אכנס לגופו של דיון, אבהיר את החשיבות של האבחנה אשר עשו התובעים בין טענותיהם לנזקים שנגרמו לדירות ולתכולתן לבין טענותיהם לנזקים שנגרמו עקב גניבת כסף וחפצי ערך. אוסיף ואעשה אבחנה נוספת – יש לבדוק היטב את הנזקים הנטענים בדירות ובתכולתן, שמא יש בהם נזקים לשמש, נזקים של זדון. אלה מצטרפים לנזקים של הגניבה, להבדיל מן הנזקים בדירה ובתכולתה כתוצאה מן השימוש ההכרחי בה. נפקותן של האבחנות היא לעניין טענות ההגנה. ההגנה הניתנת למדינה בסעיף 5 לחוק אחריות המדינה, יכולה לחול רק על הנזקים אשר נגרמו כתוצאה מן הפעילות הצבאית. הגנה זו אינה חלה על מעשים פליליים, ביניהם נזקים שנעשו לשמש, בזדון, או נזקים בגין גניבה. מעשים אלה אינם בגדר מעשים הכרחיים לצורך הפעילות הצבאית ויש להתייחס אליהם כאל מעשים פליליים ותו-לא. לפיכך, להלן, יפוצל הדיון על פי אבחנות אלה.

את הדיון בטענות הגניבה, אשאיר לסוף ואדון תחילה בטענות בדבר נזקי הרכוש. בראש ובראשונה אבחן, עובדתית, אם נזקים אלה היו תוצאה הכרחית של הפעילות הצבאית או אם מדובר על השחתה בזדון.

אופי נזקי הרכוש

אין מחלוקת כי בעת שחיילי צה"ל שהו בבתיים של התובעים, הם עשו שימוש בחפצים של התובעים וכתוצאה מכך נגרמו הנזקים. התובעים מתארים את הנזקים בתצהיריהם, כחורבן והרס. התובעים צירפו תמונות לתצהירים וכן הגישו תמונות בהליך - 1/ת (צרור תמונות), 2/ת, 3/ת, 4/ת, 5/ת, 6/ת, 7/ת (צרור תמונות), 10/ת ו-11/ת (צרור תמונות) ועוד.

הנתבעת טוענת כי נזקים אלה היו נזקים הכרחיים, אשר נבעו מן הפעילות המבצעית של החיילים. החיילים אשר שהו בבית הבהירו כי בשלב ראשון, על פי ההוראות, היה עליהם לבצע חיפוש יסודי בבית לשם איתור אמצעי לחימה.

לאחר מכן היה עליהם לבצר את הבית כדי להפכו למוצב המגן עליהם כמידת האפשר. לשם כך הם השתמשו ברהיטי הבית – ארונות, ספות וכדו'.

קראתי בעיון את החומר שבפני והתבוננתי בכל אחת מן התמונות ושוכנעתי כי הנזק בדירות התובעים תואם את גירסת החיילים שהיו במקום. ההתרשמות העיקרית מן התמונות היא – מהפכה ולא דווקא נזק.

תמונות אלה תואמות את תיאור החיילים על החיפוש היסודי שהיה עליהם לעשות בבית כדי להבטיח את בטחונם.

הנזקים שכן ניצפים בתמונות, אף הם תואמים את גירסת החיילים על השימוש שעשו ברהיטים כדי למגן את הבית.

ודוק. אין לצפות מחיילי צה"ל כי יחזירו לארונות את הציוד המוצא ממנו בעת חיפוש או כי יסדרו את הבית בטרם עזיבתם אותו.

נזקים אלה, כמו גם חוסר הנוחות הנגרמת מעצם פינוי הבית - ואין לי ספק כי מדובר בחוסר נוחות ועוגמת נפש גבוהים - כל אלה הם רע הכרחי המלווה את הפעילות הצבאית.

ראוי להדגיש כי לו הייתי רואה בתמונות עדות להשחתה לשם ההשחתה, כפי שהיו, לצערנו, במקומות אחרים, לא הייתי מהססת לקבוע כך ולהתייחס להשחתה זו, כמו אל טענות התובעים בדבר גניבות.

לאור האמור, על פי החומר שבפני, שוכנעתי כי כל נזקי הרכוש של התובעים הם תוצאה של פעילות צבאית.

השאלה הרלוונטית היא, על כן - האם יכולה הנתבעת ליהנות בנסיבות אלה, מן ההגנה המקנה לה סעיף 5 לחוק אחריות המדינה.

תחולת סעיף 5 לחוק אחריות המדינה

ההוראות הרלוונטיות בחוק אחריות המדינה הן אלה:
סעיף 5 קובע כלהלן:

"אין המדינה אחראית בנזקים על מעשה שנעשה על ידי פעולה מלחמתית של צבא הגנה לישראל."

סעיף 1, סעיף ההגדרות קובע כלהלן:

"פעולה מלחמתית - לרבות כל פעולה של לחימה בטרור, במעשי איבה או בהתקוממות, וכן פעולה לשם מניעתם של טרור, מעשי איבה או התקוממות שנעשתה בנסיבות של סיכון לחיים או לגוף."

התובעים טוענים (סעיף 33 ואילך לסיכומים) כי תפיסת ביתם על ידי כוחות צה"ל, אינה בגדר "פעולה מלחמתית" כהגדרתה בחוק, והם נשענים על ההבחנות הבאות:

אבחנה ראשונה, מקורה בשנות ה-50, **ע"א 311/59 מפעל תחנת הטורקטורים נ' חייט**, שם נקבע על ידי כבוד השופט כהן, כי יש לבחון את מהותה של הפעולה ולא את המלחמה. כלומר, יש לבחון את הפעולה עצמה במנותק מן הרקע לה והנסיבות.

אבחנה שניה היא בין "פעולה מלחמתית" לבין "פעולת שיטור" או "פעולה עזר" (סעיף 38 לסיכומים). התובעים גם מוסיפים ומביאים את הפסיקה הקובעת את הגבולות בין אלה לאלה, ובאילו נסיבות עלולה פעולת עזר להפוך לפעולה מלחמתית.

אבחנה שלישית היא בין פעולה מלחמתית לבין "פעולת שמירה" (סעיף 44 לסיכומים).

בסופו של דבר, מוסכם גם על התובעים כי נדרשים מספר פרמטרים כדי לקבוע אם מדובר בפעולה מלחמתית אם לאו, כפי שקבע הנשיא ברק בע"א 5964/92 ג'מאל קאסם בני עודה נ' מ"י (להלן: "ע"א בני עודה"), בזו הלשון:

"והנה כי כן, במתן תשובה לשאלה אם פעולה היא "מלחמתית" יש לבחון את כל נסיבות האירוע. יש לבדוק את מטרת הפעולה, את מקום האירוע, את משך הפעילות, את זהות הכוח הצבאי הפועל, את האיום שקדם לה וניצפה ממנה, את עוצמת הכוח הצבאי הפועל והיקפו ואת משך האירוע. כל אלה זורקים אור על אופיו של הסיכון המלחמתי המיוחד שהפעולה גרמה."

בהתבסס על אבחנות וכללים אלה ועל פי החומר שבפני, מסקנתי היא ברורה, כי הפעולה דנו, תפיסת בית התובעים, נכנסת בגדר "פעולה מלחמתית" כמשמעותה בחוק אחריות המדינה. להלן אפרט נימוקי.

ראשית, המונח "מלחמה" שינה את תוכנו במהלך העשור או עשרים השנים האחרונות. בעוד שבעבר היתה מילה זו שמורה להתנגשות בין צבאות, כאשר כל אחד מן הצבאות בא בשם מדינה מוכרת ומוגדרת, כיום דומני כי איש לא יכחיש כי המלחמה בטרור, היא מלחמה לכל דבר ועניין. הטרור אינו מייצג מדינה והוא אינו מפעיל צבא מסודר, על פי התפיסה המסורתית. לפי אופי פעולותיו, בתוך העורף בלב אוכלוסייה אזרחית, ניתן היה לשבצו לתחום העבירות הפליליות. למרות זאת, איש לא יטיל ספק כיום כי הטרור הוא איום בטחוני ממדרגה ראשונה, ולא רק על בטחונה של המדינה ואזרחיה, אלא שהוא איום על שלום העולם כולו. בקצרה ייאמר – המלחמה בטרור היא מלחמה לכל דבר ועניין, ופעולה שנועדה להילחם בטרור יכולה להיות "פעולה מלחמתית".

שנית, התקופה בה אירעו האירועים נשוא הליך זה היתה תקופה רוויית טרור בארץ. מאות אזרחים תמימים וחפים מפשע נהרגו בפעולות טרור רצחניות. המדינה היתה בתקופת מלחמה שהיתה אף נוראה מכל מלחמה אחרת, באשר היא התקיימה בלב לבו של העורף – אל מול תינוקות, זקנים, ילדים ונוער, ופגיעה בכל שכבות האוכלוסייה שאינה לוחמת.

במצב דברים זה, פעולות שננקטו על ידי כוחות הבטחון, כדי לעצור את גל הטרור המשתולל, היו פעולות במסגרת מלחמה לכל דבר ועניין.

שלישית, הפעולה הספציפית הזו נעשתה כדי למנוע את המשך פעולות הטרור כנגד היישוב היהודי בחברון. פעולה זו היתה לאחר ובעקבות העובדה שהיישוב היהודי בחברון היה נתון לירי מתמשך מכיוון האיזורים הערביים של העיר.

הירי האכזרי של צלף אל עגלת התינוקת שלהבת פס היה אחד הגורמים ליציאה לפעולה זו (סיכומי הנתבעת סעיפים 9 ואילך).

בתוך כך, אני דוחה את טענות התובעים כאילו הנתבעת לא הוכיחה את גירסתה בדבר הרקע לפעולה דן או כי יש סתירה בעדויות החיילים (סעיפים 59 ואילך לסיכומים). יש מידה לא מעטה של ציניות בטיעוני התובעים בסעיפים אלה. כלום יש משמעות לעובדה כי אחד החיילים ייחס את הפעולה לרציחתה של התינוקת שלהבת פס, בעוד חייל אחר ייחס את הפעולה לרציחתם של ארבעה אנשים! הכניסה לבית התובעים היתה באוקטובר 2001, בתוך תקופה סוערת של מרחץ דמים, ואין זה מעלה או מוריד מתי בדיוק נתקבלה ההחלטה להיכנס אל תוך השכונה הערבית כדי לעצור את הירי.

רביעית, התובעים מפנים את תשומת לבי לכך כי תפיסת המבנים וכל משך שהות החיילים בהם, לא היתה מלווה בירי או בסכנה אחרת לחיילים.

התובעים מבקשים להביא אותי למסקנה, כשהם מפנים אותי לפסיקה, כי בשל כך אין מדובר בפעילות מלחמתית, אלא שמדובר בתפיסת הבניין לשם תצפית וסיורים. אינני יכולה להסכים לכך.

התובעים סומכים יהבם על פסקי דין, בהם בתי המשפט מזכירים את רמת הסיכון לחיילים כמבחן לקביעה עם הפעילות היא מלחמתית אם לאו ([ע"א 5621/97 מ"י נ' מאהר מוחמד, ע"א בני עודה הנ"ל](#) ועוד).

נכון הוא כי סכנה חיים מיידית המחייבת תגובה מיידית של החיילים כדי להגן על עצמם יכולה להיות אינדיקציה טובה המבססת פעולה של החיילים כפעולה מלחמתית, גם אם היא לא התחילה ככזו. אולם, יהיה זה כשל לוגי להסיק מכך, כפי שמבקשים התובעים שאסיק, את ההיפך. כאילו כל פעולה שאין איתה סכנת חיים מיידית וממשית, אינה יכולה להיות פעולה מלחמתית. אין לי ספק כי יכולה להיות פעולה מלחמתית לכל דבר ועניין, גם אם אין בה סכנת חיים מיידית לכוחות הבטחון.

בהמשך, סכנת חיים כמרכיב בין המרכיבים של פעולה מלחמתית, אינה בהכרח חייבת שתהיה, סכנת חיים לכוח הצבאי.

פעולה מלחמתית לכל דבר ועניין יכולה להתבצע גם כדי למנוע סכנת חיים לאזרחים, שהרי זהו לב לבה של המטרה של צה"ל, אשר כשמו כן הוא – צבא הגנה לישראל.

במקרה דן סכנת החיים היתה ברורה ומיידית. סכנה לאוכלוסיה האזרחית עליה יצא צה"ל להגן, וסכנה לחיילים אשר ישבו בלב לבו של שטח עויין אשר ניתן להניח בוודאות רבה מאוד כי הוא שורץ טרוריסטים שישמחו לנצל כל הזדמנות לפגוע בחיילים.

יתר על כן, סכנת החיים הממשית יכולה להיות קיימת בפעילות מלחמתית, גם אם היא איננה מתממשת בסופו של דבר.

כלומר – ישנן אינספור פעולות מלחמתיות בהן יש סכנה ממשית ומוחשית אשר, לשמחת כולם, היא אינה מתממשת בסופו של דבר. ייתכן שהיא אינה מתממשת דווקא בגלל פעילותו של אותו כוח צבאי בצורה מקצועית ומרתיעה.

היה זה אבסורד לקבוע כי פעולה שכזו, בה מנע הכוח את הסכנה לחיי החיילים, לא תיחשב כפעולה מלחמתית בגלל סיומה המוצלח.

במקרה דנו, העובדה כי בדיעבד, לשמחתנו, לא היה כל אירוע חריג, נעוצה בגורם ההרתעה של הכוח ואין להסיק מכך שהסכנה לא היתה סכנה של ממש.

לסיום, על סכנת החיים הממשית בה היה נתון הכוח בכל עת שהותו במקום, ניתן ללמוד מן ההשקעה הגדולה של החיילים במיגון המקום עד הפיכתו ל"מוצב" של ממש.

חמישית, הנשיא ברק מציין בפסק הדין בעניין בני עודה כי זהות הכוח הפועל אף הוא מרכיב בין המרכיבים לקביעה אם מדובר בפעילות מלחמתית אם לאו.

במקרה דן מדובר על יח' 202, והרי זה גלוי וידוע כי זוהי אחת מן היחידות בעלות המוניטין הרב כיחידה מבצעית משובחת.

אין ספק כי לו היתה הפעילות בגדר פעילות שולית של תצפיות, כפי שמתארים זאת התובעים – צה"ל לא היה בוחר את אחת היחידות היותר מובחרות שלו לביצועה.

דומני כי די באמור לעיל כדי להבין כי פעילות הכוח דן בביתם של התובעים היתה פעילות מלחמתית לכל דבר.

לאור האמור, אני קובעת כי יש למדינה הגנה מפני תביעת התובעים בכל הנוגע לתביעת התובעים על הרכוש שלהם שניזוק בעת תפיסת הבתים.

אני דוחה את התביעה בסעיף זה.

טענות התובעים לנזקי גניבה

התובעים, למעט התובעת 6, טוענים, כאמור, כי נגנבו להם סכומי כסף נכבדים וכן תכשיטים יקרים. כפי שהזכרתי לעיל, נזקים מסוג זה אינם כפופים להגנה שבסעיף 5 לחוק אחריות המדינה.

פעולה פלילית אינה יכולה להיכנס בהגדרה של "פעולה מלחמתית". גניבת רכוש או השחתתו במזיד לשם ההשחתה הן אינן פעולות של לחימה.

הגיון זה קיים גם בסעיף 5 לחוק אחריות המדינה, סעיף שהותקן בתיקון מספר 4 בשנת 2002 (ולכן אינו חל בענייננו). בסעיף זה נקבע במפורש כי המדינה אינה אחראית לנזקים שנגרמו באיזור עימות בגין מעשה שביצעו כוחות הבטחון, למעט נזקים אשר בתוספת השניה, בה מפורט נזק שנגרם על ידי מי שהורשע בעבירה בשל אותו מעשה שגרם את הנזק. במילים פשוטות, על פי התיקון, למדינה אין הגנה מול נזק שהוא תוצאה של מעשה פלילי (עליו יש הרשעה).

לפיכך, לעניין טענות אלה של התובעים, יש לדון לגופן של טענות – האם התובעים הרימו את נטל ההוכחה להראות כי אכן נגנבו מהם כספים וחפצי ערך. אומר מיד – לא שוכנעתי כלל ועיקר באמיתות טענות התובעים. דומה כי התובעים הכעוסים, מטבע הדברים, על החוויה הקשה שעברו, מנסים להשיג פיצוי בדרך עקיפה.

התובעים מצביעים על כך כי הנתבעת לא הביאה את המפקד הגדוד, יעקב, כדי להעיד (סעיף 148) ואף לא הביאה את כל החיילים שהשתתפו במבצע (סעיף 150 לסיכומים) ומבקשים כי אסיק מכך שיש לזקוף זאת לחובתה של הנתבעת.

טענות אלה נשענות על הלכות משפטיות מבוססות בדיני הראיות. יחד עם זאת, גם הלכות משפטיות מבוססות, כגון אלה, צריכות שיעמדו במבחן הסבירות. דרישת התובעים כי הנתבעת תביא למתן עדות את כל החיילים שהשתתפו במבצע היא בלתי סבירה בעליל.

כמו כן, הנתבעת הסבירה כי מפקד הגדוד, יעקב, לא הגיע למתן עדות משום שהותו בשליחות בחו"ל (עמוד 33 שורה 3). ייתכן ויש בכך פגם לפי דיני הראיות, משום היותו גורם מרכזי. אולם, במקרה דנן, אין בכך כדי לשנות את התוצאה.

גם כלל ראייתי זה אינו יכול להציל תביעה אשר נדונה להידחות מתוך עצמה. כלומר, מקום שהתביעה עצמה נכשלה להרים את נטל ההוכחה המוטל עליה, התביעה תדחה ללא קשר, ולמרות מחדלי ההגנה.

במקרה דנן, התביעה כשלעצמה, מתוך עצמה, מעוררת תמיהות וספקות המחייבים דחייתה.

ראשית, הטענות בתביעה אינן סבירות. מדובר ב-8 תובעים, כל אחד מייצג תא משפחתי, אשר מתגוררים בארבעה בניינים. שבעה מתוכם, למעט התובעת 6, טוענים לגניבות. הכספים והתכשיטים אשר נגנבו, לטענת התובעים, לא היו מרוכזים במקום אחד אלא היו בבתים שונים, מוחבאים במקומות שונים, לפי גירסת התובעים. הכוח אשר החזיק בבניינים לא היה מורכב מחייל אחד או שניים. היו בו 8 עד 10 חיילים (כך העידו כל החיילים, עמוד 4 שורה 7, עמוד 34 שורה 1, עמוד 40 שורה 8). חיילים אלה הם שביצעו את הסריקות בבית ולאחר מכן שהו במבנים, כל חייל במקומו ובתפקידו. לפיכך, בטענות התובעים מסתתרת טענה כאילו כל החיילים או רובם שלחו ידם בגניבות. במילים אחרות, אם אלך לפי גירסת התובעים, הרי שבמקום אירעו מספר רב של גניבות, 7 לפחות ואולי אף יותר (כיוון שהכספים ודברי הערך, לגירסת התובעים, היו מוחבאים במספר מקומות). הטענה מביאה למסקנה כאילו באותה פעולה תפסה את הבית יחידה, המורכבת כולה או רובה מגנבים. הטענה אינה סבירה.

יותר מכך, על פי כתב התביעה, הסכומים שנגנבו הם עצומים – \$120,000, כמעט 50,000 דולר ירדנים, 15,000 ש"ח ועוד זהב ותכשיטים. החיילים שהו שם, זה בצד זה, בבידוד ובאינטנסיביות במשך 10 ימים. לאור המסקנה, כאמור לעיל, שלא ייתכן כי חייל אחד גנב – יהיה זה בלתי סביר להעלות על הדעת כי בתנאים שהחיילים שהו, היקף כזה של גנבות לא היה דולף מחייל לחייל. המציאות מראה כי מידע שכזה, בתנאים כאלה, אינו יכול להישאר חסוי. על אחת כמה וכמה כאשר מעורבים בו מספר חיילים. ראוי להפנות לעדותו של החייל אנסטס, אשר ידע לספר כי באחד הבתים נמצאה אכן שקית מלאה תכשיטים, אולם היא נמסרה על ידו לקצין ולא התבצעה גניבה (עמוד 41 שורה 22). לעניין זה, העובדה שחקירת מצ"ח לא העלתה דבר, מדברת בעד עצמה.

אם לא די במכשלות עצומות אלה, איתם התובעים לא מתמודדים, קיימת בפני התובעים מכשלה נוספת - אדם סביר המסתיר בביתו סכומי כסף גדולים, או כאשר יש לאדם תכשיטים או אביזרים אחרים יקרי ערך, הוא אמור לדעת באופן מדוייק וברור כמה כסף מוחזק בביתו, מהם התכשיטים והאביזרים יקרי הערך והיכן בדיוק כל אלה מוחבאים. אדם הטוען כי בביתו דברים יקרי ערך, אולם אינו יודע לתארם או אינו יודע את סכום הכסף המוחזק, ואף אינו יכול למסור גירסה ברורה ומדוייקת היכן אוחסנו דברים אלה – אינו נשמע אמין. כפי שיובהר להלן, התובעים נכשלו באמינותם.

מכשלה אחרונה ברשימה המכשלות אשר בפני התובעים, אשר גם עליה הם לא הצליחו להתגבר, היא טענה חלופית הנוגעת לפער הזמנים בין יציאת חיילי צה"ל לבין כניסת התובעים לבתיהם.

אין מחלוקת כי חיילי צה"ל שהו בבתי התובעים 10 ימים בלבד ועזבו את הבתים ביום 15.10.09 (סעיף 1 לסיכומי התביעה).

אין גם מחלוקת כי התובעים חזרו לבתיהם לא לפני יום 17.10.09 (בתשובות לשאלון, תשובה 13ב', כל התובעים מצהירים כי הם חזרו לביתם לאחר כשבועיים. התובעים גם מציינים במפורש את התאריך 17.10.01 כמועד חזרתם (תובע 1 ב-ת/6, תובע 2 ב-נ/4, תובע 4 ב-נ/6, תובע 5 ב-נ/7 תובעת 6 בעמוד 29 שורה 27, תובע 7 ב-נ/8 ותובע 8 עמוד 31 שורה 18).

מה קרה לאחר יציאת החיילים ובטרים חזרו התובעים לבתיהם, אין כל אינפורמציה בתיק. לא מן הנמנע כי אם אכן נגנב דבר מה לתובעים, התבצעה הגניבה באותם ימים בהם הבתים עמדו ריקים.

יותר מכך, ידוע כי אנשי הרשות הפלשתינאית וכן כתבים, נכנסו לבתים במועד כלשהו לאחר פינויים על ידי חיילי צה"ל. כלומר, מספר רב של אנשים הסתובבו בבתיים לאחר שהכוח הצבאי יצא. לא מן הנמנע כי מי מאותם אנשים או כמה מהם נטלו חפצים מדירות התובעים. לאור חוסר האמון שהתובעים עצמם נותנים באנשי הרשות הפלשתינאית (עמוד 22 שורה 4) נראה כי המסקנה שהם אלה אשר ביצעו גניבה, ככל שאכן נגנב דבר מה, היא סבירה יותר מאשר הטענה כנגד חיילי צה"ל.

האמור לעיל מביא אותי למסקנה כי תביעה זו אין לה כל בסיס והיא אינה אלא תוצאה של התארגנות של בני משפחה זו, לשם מטרה משותפת - לקבל מן המדינה כספים שאינם מגיעים להם ולהתעשר על חשבון הציבור.

רק ליתר זהירות, אפרט להלן את טיעוניו של כל אחד מן התובעים.

התובע 1, עבד אלראזק אבו סנינה

בכתב התביעה הוא טוען כי נגנבו ממנו \$120,000 ואינו מזכיר דבר מה נוסף. בתצהירו הוא טוען (סעיף 15) כי נגנבו ממנו \$120,000, אשר היו שמורים באחת השמיכות בחדר השינה וכן מציין כי נגנבו תכשיטי זהב של אשתו, אשר נשמרו באחד הארונות. בתשובות לשאלון (תשובה 9ב' לנ-3) הוא אינו מזכיר את התכשיטים. בחקירתו הוא משנה את גירסתו גם לעניין הכסף וטוען כי זה היה במזרון (ראש עמוד 18).

השינויים בגירסתו של התובע 1 וחוסר העקביות מערערים את אמינותו.

לחוסר אמינות זו מצטרפת עדותו בחקירה בפני.

בעמוד 14 (שורה 15 ואילך) נראה כאילו ב"כ הנתבעת דוחקת בתובע 1 להיזכר כי נגנב לו כסף. כך התנהלה החקירה:

"ש. מה גנבו לך רק כסף?"

- ת. באותו הזמן אני לא יודע, אשתי נפלה על הרצפה.
 ש. מה נעלם לך רק כסף או גם דברים אחרים?
 ת. השברים שהיו וההרס שהיה בתוך הבית.
 ש. מה נעלם מהבית?
 ת. זה לא היה בית, כשנכנסתי לא היה בית.
 ש. מה נגנב מהבית?
 ת. באותו הזמן רק הכסף. כל הבית היה הרוס, אבל נגנב רק כסף..."

תשובותיו של התובע 1 נראות תמוהות, כאילו 'שכח' את דבר הגניבה הנטענת והוא מתמקד רק בהרס שנגרם לדירתו. על אחת כמה וכמה תמוה הדבר לאור הפער העצום בין הערך שהוא עצמו תובע עבור ההרס – 88,500 ₪ (בכתב התביעה) לבין הכסף שנגנב, לטענתו, בסך \$120,000 - כמעט פי חמש. בנוסף, כפי שניתן לראות, בעדותו שלעיל הוא אינו מזכיר כלל כי נגנבו לו תכשיטים, למרות שב"כ הנתבעת כמעט ושמה את הדברים בפיו.

חוסר האמינות של התובע 1 מתגלה גם בגירסאותיו השונות לגבי הכסף שהוציא בנו חליל מן הבית. בעדותו במצ"ח (ת/6), הוא טען כי חליל הוציא סך של 5,000 דינר, בחקירתו (עמוד 13 שורה 15) הוא מעיד כי חליל לקח 28,000 דינר, ושתי שורות בלבד לאחר מכן הוא טוען כי חליל הוציא 13-14 אלף דינר בלבד.

בשולי הדברים יצויין כי גם הטענה אשר הנתבעת מעלה, בדבר חוסר הסבירות בהחזקת סכום כה גדול בבית, יש בה טעם. על אחת כמה וכמה כשההסבר שנתן התובע 1 התברר כהסבר שיקרי. התובע טען כי הוא החזיק את הכסף בבית, משום שעל פי דתו הוא לא פותח חשבון בנק (עמוד 16 שורה 19), בעוד שלתצהירו צורפו מסמכים המעידים על כך כי יש לו חשבון בנק (קבלות ובהן פירוטי המחאות שהוא נתן לקק"ל).

לאור האמור לעיל, אין מנוס אלא להגיע למסקנה כי גירסתו של התובע אינה אמינה כלל ולא ניתן לקבלה.

התובע 2, חליל עבד אלראזק אבו סנינה

כמו התובע 1 גם גירסתו של התובע 2 רצופה אי דיוקים אשר הופכים אותה לבלתי אמינה כלל. תובע זה טוען בכתב התביעה כי נלקחו מביתו 7,500 דינר ירדני. בתצהירו (סעיף 11) מתווספים עוד 150 גרם של זהב. בנספח לסיכומים, הזהב מגיע ל-170 גרם. בעדותו בפרוטוקול (עמוד 20) הסכום עולה ל-7,800 דינר.

כאשר הוא נשאל כמה כסף היה בבית הוא טוען כי אינו זוכר (עמוד 20 שורה 4). כיוון שעד זה נכנס לבית במהלך התפיסה והוציא אתו כסף, הוא נשאל כמה כסף הוציא, על כך הוא ענה כי הוא לא ספר וכי אינו יודע (עמוד 10 שורות 21, 25, 27). מאליה עולה השאלה – אם כן, כיצד יכול התובע 2 לנקוב בסכום מדוייק של כסף החסר לו ונגנב לדבריו? די בכך לדחות את גירסתו בשתי ידיים.

אם לא די בכך, בעדותו במצ"ח מציין התובע 2 כי הוא הוציא מן הבית 10,000 או 5,000 דנר (נ/4 עמוד 3 שורה 14). הפרש כזה בטווח הטעות אינו סביר כלל, ונראה כאילו הסכומים נאמרו ללא קשר למציאות.

בנוסף, בהתחשב בחוסר הידיעה המוחלט של התובע 2 על סכומי הכסף שהוחזקו, לטענתו, בביתו, מפתיעה העובדה שהוא ידע לציין בצורה מדוייקת את משקלו של הזהב שנגנב. עובדה זו מפתיעה עוד יותר לנוכח העובדה שלא היה מדובר בזהב גולמי, אשר נשקל, אלא היה מדובר בצמידים וטבעות (עמוד 19 שורה 5). הכיצד יודע התובע במדוייק את משקל הזהב בתכשיטים אלה?!

העד נחקר בחקירה נגדית ונשאל (עמוד 19 שורה 2) כלהלן :

”ש. נגנב לך דבר נוסף חוץ מכסף מזומן?

ת. לא. סליחה כן, זהב של אשתי.”

למרות התיקון של פליטת הפה, אני דווקא מייחסת לה חשיבות רבה.

בשולי הדברים ראוי עוד לשים לב כי, לגירסת התובע 2, הכסף והזהב היו מוחזקים במגירה נעולה אשר נפרצה ונשברה על ידי החיילים. לו היה ממש בגירסה זו, אין בלבי ספק שהתובע 2 היה טורח לצלם את המגרה הפרוצה ולומר לי בפה מלא כי זו היא המגרה שנפרצה. בין עשרות התמונות שהוגשו לי לא הצביע התובע 2 על תמונה כזו.

לאור האמור, אין צורך בסתירות נוספות עליהן מצביעה הנתבעת כדי להראות את חוסר האמינות של התובע 2.

אני דוחה, לפיכך, את כל טענותיו בדבר גניבה.

התובע 3, עזאלדין עבד אלראזק אבו סנינה

התובע 3 טוען כי נגנבו לו 8,700 דנר ירדנים.

גם בעדותו של תובע זה יש סתירות המעיבות על אמינותו, הן בערך השיקלי של סכום הכסף אשר נגנב ממנו והן בעלות התיקונים שנדרשו בדירתו. אמנם בגירסתו של התובע 3 אין בקיעים גדולים וברורים כמו אצל התובעים 1 ו-2, אולם בנסיבות של הליך זה, אינני נזקקת לבקיעים כאלה כדי לשלול את גירסתו.

תביעת התובע 3 הוגשה יחדיו עם תביעותיהם של התובעים האחרים – מה שנראה כהתארגנות ברורה לקראת מטרה משותפת.

במצב זה, כאשר גירסאותיהם של חלק מן המתארגנים מתגלות כמופרכות, יש בכך כדי להשפיע על גירסאותיהם של האחרים ולהביא למסקנה, שגם הם לא הצטרפו להתארגנות, אלא ממניעים של ניסיון לקבל את מה שאינו מגיע.

העובדה כי גירסתו של תובע זה היא יותר עקבית מגירסאותיהם של התובעים האחרים, יכולה בנסיבות אלה להראות, לכל היותר, כי התובע 3 היה זהיר יותר מחבריו, בדבריו ועדויותיו.

התובע 4, ג'אלא פיצל אחמד תלחמי

בכתב התביעה טוען התובע 4 כי נגנבו לו 29,000 דיןר ירדני.

בעדותו במשטרה (ת/9) הוא טוען כי נגנבו לו 29,000 דיןר ועוד 2,800 ₪ וכן ירקות ופירות מן החנות שלו.

בתצהיר אין איזכור לש"ח אלא רק לדינר.

גירסתו היא כי 5,000 דיןר היו שלו ואילו 24,000 דיןר היו של חמו, התובע 1 (עמוד 26 שורה 12).

על פי החקירה במצ"ח (נ/6) היה הכסף שלו מונח במכנסיים, בתוך הארון. בחקירה נגדית (עמוד 26 שורה 16) הוא מעיד כי הכסף היה בתוך הבגדים בארון.

גם לעניין עדויות אלה, התובע 4 לא צירף כל צילום של הארון, הבגדים או כל פרט אחר כדי לבסס גירסתו.

לגבי הסכום בסך 24,000 דיןר, השיך לדבריו לתובע 1 – התובע 4 מעיד על עצמו כי הוא אינו יודע דבר לגבי כסף זה, כיוון שאשתו אמרה לו עליו (עמוד 26 שורה 15).

אשתו של התובע 4 לא הגיעה להעיד וגם התובע 1 לא אמר דבר בעניין זה.

לנוכח הדברים, גם עדותו של נתבע 4 תורמת לא מעט לתחושה המתגבשת בדבר התארגנות של המשפחה לצורך הוצאת כספים מן המדינה.

התובע 5, לאפי אבו סנינה

בכתב התביעה טוען התובע 5 כי נגנבו לו 12,000 ₪ וכן 800 דיןר ירדנים.

בתצהירו הוא מפרט 7,920 ₪ (מתוכם 7,000 ₪ שייכים לבנו) ו-80 דיןר ירדנים, והוא מוסיף וטוען לגניבה של תכשיטים של אשתו.

בתשובות לשאלון (נ/3 תשובה ב.9), הוא טוען כי נגנבו לו 8,700 דיןר שערכם שווה ל- 53,000 ₪. בעדותו במצ"ח (נ/7 עמוד שני), הוא טוען כי נגנבו לו 80 דיןר וכן 9,400 ₪. בחקירה נגדית (עמוד 28 שורה 18), הוא טוען כי היו לו 7,000 ₪ ו-80 דיןר. בעדותו במשטרה (ת/10), הוא טוען לגניבה של 8,000 ₪ ו-80 דיןר ירדניים וכן זהב 200 גרם בשווי 11,000 ₪. ברשימה המצורפת לסיכומי, מציין התובע 5 סך של 12,000 ₪ וכן 800 דיןר.

אינני סבורה כי ראוי להמשיך ולדון בטענותיו של תובע זה. כל שיש לקבוע הוא את חוסר אמינותו.

התובעת 6, פריאל אבו סנינה

תובעת זו אינה טוענת לגניבות.

התובע 7, עבד אלמועז אבו סנינה

תובע 7 טוען זה כי נגנבו לו 3,000 ₪, לפי כתב התביעה. בתצהירו הוא ציין כי נגנבו לו 2,600 ₪ וכן תכשיטים של אשתו, מבלי לציין את ערכם. בעדותו במשטרה (ת/12), הוא טוען כי היו לו 5,100 ₪ שנעלמו וכן זהב בשווי 7,000 ₪. בעדותו במצ"ח (נ/8), הוא אינו מציין סכום.

מקבץ זה מעיד כי גם תובע זה אינו אמין כלל.

התובע 8, האשם דיב מחמד שאהין

בכתב התביעה טוען התובע 8 כי נגנבו לו 10,000 דיןר ירדני וזהב במשקל 400 גרם. עדותו לעניין זה עקבית, בניגוד לתובעים האחרים, גם בתצהירו וגם בחקירתו. לא הוגשו לי מסמכים של עדויות שלו בעת הגשת תלונה או בעת חקירת מצ"ח. אולם, בעניין אחד מתגלה חוסר אמינות. בסעיף 11 לתצהירו הוא מצהיר כי נעלמו מן הבית גם "מסמכים ואישורים חשובים". מאידך, בחקירתו הנגדית הוא חוזר בו מטענה זו ומאשר כי לא נלקחו מסמכים מן הבית (עמוד 32 שורה 10).

כפי שצינתי כבר לגבי התובע 3, העובדה כי התובע היה עקבי בעדויותיו לגבי הסכומים אשר, לטענתו, נגנבו ממנו, אין בה כדי להראות אלא על כך שהתובע 8 היה זהיר יותר מן התובעים האחרים, בעדויות ובגירסאות.

תביעתו של התובע 8 היא חלק מן ההתארגנות של בני המשפחה, ואין לתת לה מעמד אחר.

סיכום

כפי שצינתי לעיל, תביעה זו אינה סבירה לאור היקף הגניבות הנטענות, והנסיבות.

עתה מצטרפת לכך גם העובדה כי עדויות התובעים אין להן כל אחיזה במציאות והן רצופות סתירות. מסקנתי היא, עליה כבר הערתי לעיל, כי התובעים, בני משפחה אחת, חברו להם יחדיו כדי לנסות ולהתעשר על חשבון המדינה.

במהלך כתיבת פסק דין זה, בעת שקבעתי כי לנתבעת קיימת הגנה מפני תביעת התובעים לנזקים אשר נגרמו להם כתוצאה מן התפיסה של בתייהם, חשבתי לעצמי כי בעת שאסיים את פסק הדין, אכתוב מספר מילים חמות לתובעים, על כך שהם הפכו להיות קורבן תמים של הסכסוך, ביחד עם עוד מאות ואלפים של קורבנות תמימים.

עתה, לאחר שהגעתי למסקנה שלעיל, כי התובעים (מלבד התובעת 6) הגישו תביעה זו, תוך כוונה ברורה לקבל כספים שלא מגיעים להם, איני סבורה כי מגיע לתובעים איזושהי מילה חמה. נהפוך הוא, מגיע להם כי יוטלו עליהם הוצאות לדוגמא שיהיה בהן גם אלמנט של הרתעה מהגשת תביעות סרק שכאלה.

לפיכך, אני דוחה את התביעה כולה ומורה לכל אחד מן התובעים (מלבד התובעת 6) לשלם לנתבעת סך של 5,000 ₪ הוצאות ההליך דנן.

התביעה של התובעת 6, נדחית ללא צו להוצאות.

בשולי הדברים, אני מוצאת לנכון לציין כי בהגשת תביעה זו היה מעורב גוף הקרוי "המוקד להגנת הפרט". איני יודעת מה חלקו של גוף זה בגיבושה של תביעה זו ובבניית גירסאות התובעים. אינני יודעת גם מה מעמדו ותפקידו של גוף זה בהליכים שבפניי, אולם ברור לי כי ראוי היה לו, לגוף זה, שיבחן טוב יותר את הפניות אליו, כדי שלא ימצא את עצמו במצבים מביכים כגון זה, וכדי שלא יהווה גורם המעודד תביעות סרק וניסיונות מרמה.

אביב מלכה 54678313-8811/04

ניתן היום, כ"ב בחשוון, תש"ע (9 בנובמבר 2009), בהעדר הצדדים.

מלכה אביב, שופטת

קלדנית: אפרת 10516

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)